

La tribuna

La «desfuncionarització» de l'Administració

¿Quins són els motius per passar del model d'administració amb funcionaris a una altra de contractuals?

BRUNO

Bartolomé

a modernització i reforma de l'Administració general es va iniciar el 1997 amb l'objectiu de dotar-la dels sistemes de gestió de recursos humans avançats i capaços d'adaptar el servei a l'evolució de les necessitats de la ciutadania. Abans, el 1995, l'informe Sanson parlava dels canvis que s'havien de produir en l'Administració andorrana a fi de dotar el Govern d'un estat, amb una Constitució recentment aprovada, de l'instrument eficaç per dirigir el país i «de l'energia d'un personal més motivat, més considerat i millor dirigit». Caldrà esperar al 2000 per tenir un marc normatiu que regulés i possibilités una funció pública professional gestionada amb eficàcia i al servei del ciutadà, la llei de la Funció Pública.

Atenent als valors que inspiren i presideixen l'actuació administrativa, la llei va establir l'accés a la funció pública i va ordenar els seus recursos humans en funcionaris, agents de l'Administració (contractuals de caràcter indefinit o eventual) i personal de relació especial.

El Govern presenta ara, en la proposició de llei relativa al complement de jubilació dels funcionaris i agents de l'administració de caràcter permanent, en un afegit maldestre i precipitat, una reforma amb tota regla de la Llei de la Funció Pública en un dels elements claus i bàsics de l'organització i funcionament: els seus recursos humans.

Aquest no és un tema menor per ser tractat de la forma que el Govern ha fet sinó que necessita d'un treball tècnic i polític àmpliament consensuat. Una vegada més la improvisació i la contradicció dirigeix l'acció de Govern ja que, el 29 de gener del 2014, el màxim responsable de la Funció Pública declarava en els mitjans de comunicació que «la modificació de la Llei de funció Pública no

entrava dins de les prioritats més immediates del Govern i entenia que la feina s'havia de centrar a fer tot el desplegament reglamentari relatiu al nou model de jubilació i en la convocatòria del concurs per elegir l'entitat que gestionarà el fons de pensions dels funcionaris».

Amb aquests articles «afegits» es tracta, senzillament, d'acabar de nomenar funcionaris, és a dir, que estem a l'inici d'un procés de desfuncionarització de l'Administració reservant –si es creu convenient– els llocs de treball de funcionaris als cosos especials, als inspectors i als interventors de finances i, amb un gest de magnanimitat, equiparant nacionals i no nacionals en l'accés a les direccions.

Creiem que aquesta modificació no és tant ingènua o innòcua com ens volen fer creure i cal conèixer les raons sobre les quals s'assenta aquest canvi i valorar quines poden ser les conseqüències de la seva assumptió.

El funcionari, sotmès a un règim estatutari, és un professional que utilitza com a marc d'actuació la imparcialitat i l'eficiència i el respecte dels ciutadans i els seus drets. El funcionari, en el sentit ampli, garanteix el manteniment dels serveis públics amb independència del poder polític. Això no vol dir que no ho faci un agent de l'administració però, a diferència del primer, està sotmès a un règim contractual, és a dir, signa un contracte.

¿Però quins són els motius per passar del model d'administració amb funcionaris a una altra de contractuals? Algunes veus opinen que l'Administració pública no garanteix els objectius per als quals va ser creada, sinó tot el contrari: no es tradueix en una més gran neutralitat, sinó que sovint serveix per blindar persones que –com gairebé totes– tenen un biaix polític. I atès que és un sistema molt rígid des del punt de vista laboral, seria «interessant» passar a un sistema amb menys pes de l'estatut funcional (I. Andreu, *L'administració pública andorrana*. Societat Andorra de Ciències, 2011). Si donem per bona aquesta afirmació,

¿què o qui ens garanteix que amb personal contractual les seves actuacions es traduiran amb major neutralitat? ¿Quan serà molt més fàcil prescindir dels serveis d'una persona en cas que no faci o no signi allò que se li demani?

Si existeixen problemes de favoritisme i corrupció («petita», algú la va anomenar) la llei de la Funció Pública aporta els mecanismes per penalitzar-les però clar la llei s'ha d'aplicar i aquí, oh! sorpresa, ens toquem amb els polítics. La neutralitat de l'Administració pública l'asseguren les lleis, els propis poders públics i els tribunals de justícia i no agències externes.

SI NO TENIM una Administració prou orientada envers els principis que atenen als resultats, a la transparència, al rendiment de comptes i a l'avaluació és obligació de la classe política endegar les reformes necessàries perquè això sigui una realitat però no passa, no només, en fer canvis en la categorització i consideració dels seus recursos humans.

Si hi ha mancances en les capa-

Cal valorar els riscos que pot suposar no tenir una estabilitat en àrees que atenen persones

citats de gestió no és, només, imputable als funcionaris sinó una manca de professionalització de la funció directiva que garanteixi la seva qualitat i la separació del cicle polític electoral; d'uns sistemes massa burocràtics, en la inexistència d'avaluació dels resultats i l'impacte de la gestió i la manca d'incentius a l'eficiència en el sistema.

Si s'ha construït una Administració més preocupada per les demandes internes que orientada als resultats i a les necessitats reals de la ciutadania, els responsables polítics han de definir un nou model d'administració centrat en la ciutadania, en tant que usuari dels serveis col·lectius, i a la vegada titular últim de la voluntat democràtica, a qui totes les administracions públiques han de rendir comptes.

S'ha de dur a terme una reforma que articuli un model d'acord amb els principis d'eficiència, de transparència i de rendició de comptes, amb

la finalitat d'aconseguir un sector públic més eficient, flexible i transparent i més orientat a les necessitats dels ciutadans i dels usuaris. I el que no es pot fer és endegar canvis de forma reactiva, amb la crisi de justificació, amb anàlisis superficial (una estructura massa complexa i un excés d'empleats públics) sense tenir un disseny, un projecte de quina és l'Administració pública que volem.

Qualsevol opció radical com la decisió de «desfuncionarització» de l'Administració pública no s'ha de mesurar només en termes econòmics i de gestió sinó que s'ha de valorar en la seva dimensió política i social amb els seus possibles efectes col·laterals que poder ser més greus que les seves possibles avantatges. Cal valorar els riscos i els inconvenients que pot suposar no tenir una estabilitat laboral en aquelles àrees i serveis que atenen persones.

CAL VALORAR també el desig d'alguns grups de pressió de comptar amb una Administració pública reduïda i transferir la gestió d'una part dels seus serveis públics al sector privat. Aquests volen també una Administració afeblida i disminuïda per tenir les mans més lliures. Aquests sectors comptem amb uns bons atiadors del foc del menyspreu cap al sector públic: els mitjans de comunicació que frivolitzen i eleven a categoria de notícia simples anècdotes i tracten amb poca profunditat allò que és objecte de crítica objectiva i justificada.

Sense dades contrastades, sense un sistema d'indicadors i un anàlisi no es pot afrontar ni menys justificar una reforma com la que se'ns presenta. Altrament, es necessita un debat franc i obert amb la participació de totes les parts implicades, polítics, sindicats i organitzacions ciutadanes per decidir el model d'Administració pública amb el qual ens volem dotar en relació, no només, als seus recursos humans, per poder decidir a quin nivell de seguretat jurídica és necessari l'exercici d'algunes professions (un jutge, un inspector, un policia ...) i en quines altres no. ≡

Membre del Comitè Executiu del PS